

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
КОНСТИТУЦИЯ СУДЫ
БИЛГЕЛӘМӘСЕ

«Татарстан Республикасында халыкка адреслы социаль ярдәм күрсәтү турында» 2004 елның 8 декабрендәге 63-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 2 статьясындагы 1 пунктының өченче абзацы һәм 5 статьясы белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата гражданин В.П. Привалов шикаятен карауга алушдан баш тарту турында

Казан шәһәре

2018 елның 6 апреле

Татарстан Республикасы Конституция суды, Рәисе Ф.Г. Хөснәтдинов, судьялары Ф.Р. Волкова, Л.В. Кузьмина, Э.М. Мостафина, Р.Г. Сәхиева, А.Р. Шакараев составында,

суд утырышында «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 44 статьясы нигезендә гражданин В.П. Привалов шикаятен алдан өйрәнгән судья Л.В. Кузьмина бәяләмәсен тыңлаганнан соң

ачыклады:

1. Татарстан Республикасы Конституция судына гражданин В.П. Привалов «Татарстан Республикасында халыкка адреслы социаль ярдәм күрсәтү турында» 2004 елның 8 декабрендәге 63-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының (алга таба шулай ук — Татарстан Республикасы Законы) 2 статьясындагы 1 пунктының өченче абзацы һәм 5 статьясы белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата шикаять белән мөрәжәгать итте.

Татарстан Республикасы Законының 2 статьясындагы 1 пунктының өченче абзацының дәгъвалана торган нигезләмәләре буенча хезмәт

ветераннарына дәүләт адреслы социаль ярдәм күрсәту чаралары Татарстан Республикасы законнарында каралган тәртиптә билгеләнә, ә Татарстан Республикасы Законының дәгъвалана торган 5 статьясы белән шундый чараларның конкрет исемлеге билгеләнгән һәм аларны күрсәту шартлары беркетелгән.

Шикаятьтән һәм аңа күшымта итеп бирелгән документлар күчермәләреннән аңлашылганча, мөрәжәгать итүче — хәрби хезмәт ветераны, сугыш хәрәкәтләре ветераны, инвалид, хезмәт ветераны һәм ул үз гаризасы нигезендә социаль ярдәм күрсәту чараларын сугыш хәрәкәтләре ветераны буларак «Ветераннар турында» 1995 елның 12 гыйнварындагы 5-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә ала, шуңа күрә аңа хезмәт ветераны буларак социаль ярдәм чараларын Татарстан Республикасы Законы буенча күрсәтүдән баш тарталар. Ләкин гражданин В.П. Привалов хәрби хезмәт ветераны буларак ул хезмәт ветераннарына тиңләштерелергә һәм хәрби хезмәт ветераннарына да, шулай ук хезмәт ветераннарына да билгеләнгән тиешле социаль ярдәм күрсәту чараларын алырга тиеш дип саный.

Казан шәһәре Киров район судының Татарстан Республикасы Югары судының граждан эшләре буенча суд коллегиясенең апелляция билгеләмәсе белән үзгәрешсез калдырылган карапы белән мөрәжәгать итүченең Казан шәһәре Киров районы социаль яклау бүлегенә социаль яклау бүлеге белгечләренең гамәл кылмаулары белән салынган зыянны түләттерү һәм әхлакый зыянны компенсацияләү турындагы дәгъва таләпләрен канәгатыләндерүдән баш тартылган.

Үз позициясен дәлилләп, гражданин В.П. Привалов шуны күрсәтә: «Ветераннар турында» Федераль законның (2005 елның 1 гыйнварына кадәр гамәлдә булган редакциясендә) 23 статьясы буенча хәрби хезмәт ветераннары, картлык буенча пенсия алу хокуқын бирә торган яшькә житкәч, хезмәт ветераннары өчен билгеләнгән ташламалар алуга хокуклы булганнар һәм «Россия Федерациясе субъектлары дәүләт хакимиятенең закон чыгару (вәкиллекле) һәм башкарма органнарын оештыруның гомуми принциплары турында» Федераль законга үзгәрешләр һәм өстәмәләр керту хакында» һәм

«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» федераль законнар кабул ителүгэ бэйле рэвештэ Россия Федерациисе закон актларына үзгэрешлэр кертү һәм Россия Федерациисенең кайбер закон актларын үз көчен югалткан дип тану турында» 2004 елның 22 августындагы 122-ФЗ номерлы Федераль закон үз көченә кергэнче хезмәт ветераннары «Ветераннар турында» Федераль закон нигезендә транспорт ташламаларына, радио һәм күмәк антеннадан файдалану өчен туләүгэ ташламаларга, шулай ук торак-коммуналь хезмәтләр өчен түләүгэ ташламаларга хокуклы булганнар.

Мөрәжәгать итүче билгеләгәнчә, хезмәт ветераннарына, шулай ук 2004 елның 31 декабренә аларга тиңләштерелгән гражданнарга социаль ярдәм күрсәту чаралары Россия Федерациисе субъектларының законнары һәм башка норматив хокукий актлары белән билгеләнә, ләкин, аның фикеренчә, Татарстан Республикасы Законының 2 статьясындагы 1 пунктының өченче абзацы белән дәүләт адреслы социаль ярдәм күрсәту чаралары билгеләнә торган гражданнар категориясенә, хезмәт ветераннарына тиңләштерелгән затларны, аерым алганда, хәрби хезмәт ветераннарын исәпкә алмыйча, турыдан-туры хезмәт ветераннары кертелгән, ә Татарстан Республикасы Законының дәгъвалана торган 5 статьясы белән социаль ярдәм күрсәту чаралары шулай ук бары тик хезмәт ветераннарына гына билгеләнгән.

Шуның белән гражданин В.П. Привалов Татарстан Республикасында дәгъвалана торган нигезләмәләр буенча хезмәт ветераннарына билгеләнгән дәүләт адреслы социаль ярдәм чаралары хезмәт ветераннарына тиңләштерелгән затларга, аерым алганда, хәрби хезмәт ветераннарына күрсәтелми, бу исә аның конституциячел хокукларын һәм ирекләрен боза дип саный һәм Татарстан Республикасы Конституция судыннан аларны Татарстан Республикасы Конституциясенең 28 (беренче һәм икенче өлешләр), 29 (беренче өлеш), 54 (беренче өлеш) һәм 58 (икенче өлеш) статьяларына туры килми дип тануны сорый.

2. «Ветераннар турында» 1995 елның 12 гыйнварындагы 5-ФЗ номерлы Федераль закон белән, аларга лаеклы тормыш, актив эшчәнлек, жәмғыятьтә

хөрмөт һәм ихтирам тәэмин итә торган шартлар булдыру максатыннан, социаль яклуның хокукий гарантияләре каралган ветераннар категорияләре, шул исәптән сугыш хәрәкәтләре ветераннары, хәрби хезмәт ветераннары, хезмәт ветераннары билгеләнгән. Россия Федерациясе Конституция Суды билгеләп үткәнчә, әлеге Федераль законның (2005 елның 1 гыйнварына кадәр гамәлдә булган редакциясендә) 23 статьясы буенча хәрби хезмәт ветераннары, картлык буенча пенсия алу хокукуын бирә торган яшькә житкәч, хезмәт ветераннары өчен билгеләнгән ташламалар алуға хокуклы булғаннар, ягъни социаль ярдәм чараларын күрсәткәндә хезмәт ветераннарына тиңләштерелгәннәр. Әлеге статьяны 2004 елның 22 августындағы 122-ФЗ номерлы Федераль законның 44 статьясындағы 18 пункты нигезендә үз көчен югалткан дип тану федераль закон чыгаручы тарафынан ветераннарың әлеге категориясе социаль ярдәм чараларын күрсәту гарантияләнә торган затлар исәбеннән чыгарылған дигәнне аңлатмый, ә аларны социаль ярдәм күрсәту чаралары белән тәэмин итү мәсьәләсен хәл итү Россия Федерациясе субъекты карамагына калдырылған (2005 елның 1 декабрендәге 521-О номерлы Билгеләмә).

«Ветераннар турында» Федераль законның (2004 елның 22 августындағы 122-ФЗ номерлы Федераль закон редакциясендә) 22 статьясы хезмәт ветераннарына һәм 2004 елның 31 декабренә аларга тиңләштерелгән затларга социаль ярдәм күрсәту чаралары Россия Федерациясе субъектларының законнары һәм башка норматив хокукий актлары белән билгеләнә дип күздә tota, һәм курсәтелгән Федераль законның 10 статьясындағы 2 пункты нигезендә алар Россия Федерациясе субъектларының чыгымнар йөкләмәсе булып торалар.

«Татарстан Республикасында халыкка адреслы социаль ярдәм күрсәту турында» Татарстан Республикасы Законы белән 2005 елның 1 гыйнварыннан хезмәт ветераннарына социаль ярдәм чаралары аталган Законның дәгъвалана торган 5 статьясы нигезендә курсәтелә.

Күрсәтелгән Татарстан Республикасы Законы нигезендә хезмәт ветераннарына социаль ярдәм чараларын күрсәту белән бәйле мәсьәләләр Татарстан Республикасы Конституция судының карау предметын тәшкил иткән

иде инде, ул билгелэгэнчэ, югарыда күрсэтелгэн гражданнаар категориясе өчен каралган чаралар аларга тинлэштерелгэн хэрби хэмээт ветераннарына да кагыла (2006 елның 18 июлендэгээ 21-П номерлы каар).

Моннан тыш, дэгъвалана торган Татарстан Республикасы Законының ветераннарын төрле категорияләре өчен социаль ярдэм чараларын күрсэтуне регламентлый торган нормаларын карап, Татарстан Республикасы Конституция суды шуны билгелэде: Татарстан Республикасы хокукий жайга салуны федераль дэрэжэдэн Россия Федерациясе субъекты дэрэжэсенэ тапшырганда билгелэнгэн шартларны һәм таләплэрне, шул исэптэн ветераннарын социаль яклау дэрэжэсен саклап кына калмыйча, арттыру ихтималын да тээмин итуче нәтижээле хокукий механизмнар керту турындагы таләпне дә үтәүне тээмин итте (2007 елның 22 февралендэгээ 23-П номерлы һәм 2009 елның 6 маендагы 34-П номерлы каарлар).

Шулай итеп, дэгъвалана торган нормалар үзләреннән-үзе гражданнарын, шул исэптэн гражданин В.П. Приваловның да конституциячел хокукларын боза торган буларак карала алмый һәм, димәк, аларның Татарстан Республикасы Конституциясенэ туры килү-килмәве мәсьәләсендә билгесезлек юк. Шуңа бэйле рәвештә «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 46 статьясындагы беренче өлешенең 2 пункты белән үзара бэйләнештә 39 статьясындагы икенче өлешенең 1 пункты нигезендә мөрәжәгать итүченең шикаяте карала алмый.

Шул ук вакытта дэгъвалана торган Татарстан Республикасы Законы белән хэмээт ветераннары өчен билгелэнгэн социаль ярдэм күрсэту чараларының аларга тинлэштерелгэн затларга кагылуы мәсьәләсендә билгесезлек булмау республика закон чыгаручысына үзенең дискрецион вәкаләтләрен гамәлгә ашыру тәртибендә карала торган нормаларның хокукий жайга салынуын камилләштерергә комачауламый.

Бәян ителгәннәр нигезендә, «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законының 3 статьясына, 39 статьясындагы икенче өлешенең 1 пунктына, 46 статьясындагы беренче өлешенең 2 пунктына, 66 статьясындагы бишенче өлешенә, 67 статьясындагы беренче һәм икенче

өлешләренә, 69, 72 һәм 73 статьяларына таянып, Татарстан Республикасы Конституция суды

билгеләде:

1. «Татарстан Республикасында халыкка адреслы социаль ярдәм күрсәтү турында» 2004 елның 8 декабрендәге 63-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 2 статьясындагы 1 пунктының өченче абзацы һәм 5 статьясы белән үзенең конституциячел хокуклары һәм ирекләре бозылуга карата гражданин В.П. Привалов шикаятен карауга алудан баш тартырга, чөнки шикаять «Татарстан Республикасы Конституция суды турында» Татарстан Республикасы Законы билгеләгән таләпләр нигезендә карала алмый.

2. Бу шикаять буенча Татарстан Республикасы Конституция суды Билгеләмәсе катый һәм аңа карата шикаять бирелми.

3. Әлеге Билгеләмәнең күчермәсен гражданин В.П. Приваловка һәм Татарстан Республикасы Дәүләт Советына жибәрергә.

4. Әлеге Билгеләмә «Татарстан Республикасы Конституция суды хәбәрләре»ндә басылып чыгарга тиеш.

№ 3-О

**Татарстан Республикасы
Конституция суды**